NYHEDSBREV – Januar 2024

Genforenings- og Grænsemuseet

Protektor: H.E. Ingolf, Greve af Rosenborg

MØD HISTORIENS VINGESUS i 2024 PÅ DET LILLE MUSEUM MED DEN STORE HISTORIE

Vi fortæller om:

DE SLESVIGSKE KRIGE - lidt om 3-års krigen, 1864-nederlaget, den lille hornblæser og pressebillederne fra dengang - **56 ÅR UNDER FREMMED HERREDØMME - I vores lille auditorium** viser vi **VIDEOEN OM OPTAKTEN TIL AFSTEMNING OG GENFORENING - GRÆNSEDRAGNINGEN i 1864, da kroejer Wilson "snørede" Grænsedragningskommissionen, smuglerhistorier og fotos fra grænseovergangsstederne - FØRSTE VERDENSKRIG 1914 TIL 1918 - Beretningen om de DANSKSINDEDE SØNDERJYSKE KRIGSDELTAGERE -** stiftet i 1936 **-** Historien om **DEN HVIDE HEST - hvid - eller kalket?? - Den afskårne HESTEHOV - GENFORENINGSKONGEN CHRISTIAN X – AFSTEMNINGS- og GENFORENINGSTIDEN i 1920 – HISTORIEN OM LILLE JOHANNE - og mange andre spændende beretninger.**

MUSEUMSHAVEN med stauder fra Fredensborg slot og Kongeegen plantet af statsministeren og forsvarsministeren i 2020 **- DEN DEJLIGE SOLGÅRD INDBYDER TIL MADPAKKEHYGGE.**

Gå en tur udenfor museet langs **KONGENS ALLÈ,** folkegaven til Kronprinsparret, som i 2004 blev tilplantet med træer fra danske kommuner og amter. **To hundrede meter syd for museet** finder man den lille lund med

den **ÆRESPORT**, som **DRONNINGEN** kørte igennem i 2021 – og **BRONZESKULPTUREN MED BRONZEBÅNDET**, som tværs over cykelsti og hovedlandevej nr. 170, viser, hvor **1864-1920-GRÆNSEN** gik. Den preussiske **NIVELLEMENT-STEN** og den sydlige ”**KONGESTEN”** ses også her. Fine muligheder for **GEOCACHING** i det historiske område.
MASSER af **GRATIS P-PLADSER** til personbiler og busser.

Vi glæder os til at byde indenfor til en spændende oplevelse i 2024

Kaj G. Nielsen

Formand, Genforenings- og Grænsemuseet

ÅBNINGSPERIODER i 2024 - alle nævnte datoer inkl.:

Påske: 28.3. til 31.3.2024
Sommer: 1.6. til 31.8.2024
Alle week-ends i september måned 2024
Efterårsferien: 12.10. til 20.10.2024
I ovennævnte åbningsperioder er museet åbent dagligt fra kl. 10 til 17,
Dog er MANDAGE LUKKEDAGE

GRUPPER over 15 pers. modtages alle årets dage mod forudbestilling på mail til : info@genforeningsmuseet.dk

2014 - 150-året nederlaget ved Dybbøl

Tidsbilleder fra Illustreret Tidende 1864

En preussisk Parlamentær ved forposterne i Sundeved

"Dæk!" - Skitse fra løbegravene

Ved Dybbøl Kirke 17. marts 1864

Episode af kampen den 18. april (tegnet

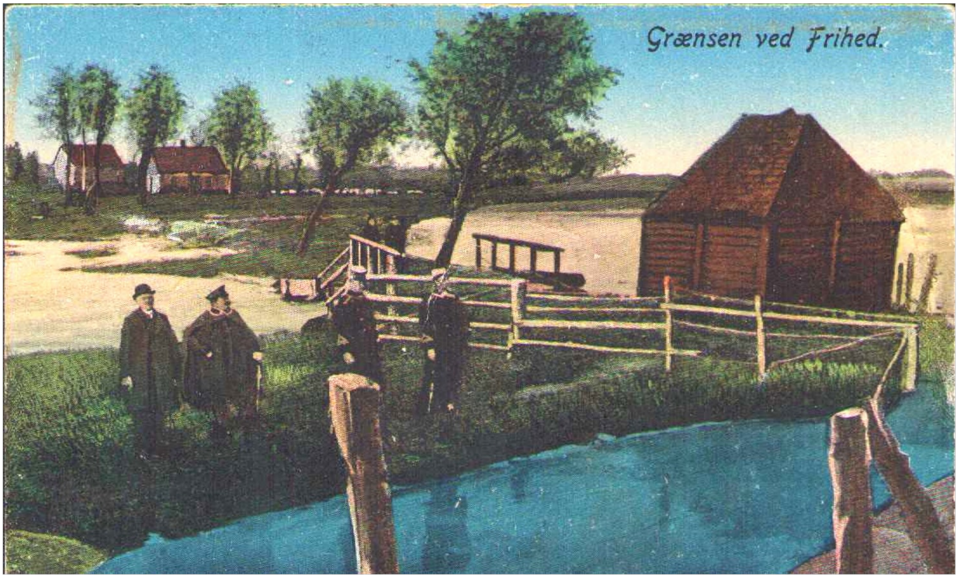

”FRIHEDEN” PÅ POSTKORT

Huset med det sigende navn Friheden blev bygget i 1870 af ejeren til Beistrupgård i Københoved, Hans Diderik Kloppenborg (1802-1882). Han var efter nederlaget i 1864 at finde blandt de dansksindedes bannerførere, og han var en svoren modstander af den politik, som preusserne førte i Slesvig.
Da han i slutningen af 1860'erne for alvor følte, at jorden brændte under ham, byggede han et tilflugtssted nord for grænsen kaldet FRIHEDEN.

NYE STØTTEBEVISMOTIVER

På støttebeviserne fra i år - 2024 - og fremadrettet - vil vi hvert år præsentere en af museets arkefakter med den tilhørende og bagvedliggende spændende historie.

Tidligere har vi brugt en række af de flotte sønderjyske nødpengesedlers for- og bagside som motiv og endnu tidligere har vi siden 1994/1995 brugt mini-afstemningsplakaterne, men fra i år bliver det således anderledes.
I 2024 er motivet derfor **BLOMSTERKURVEN FRA 10.7.1920.**

En glad museumsgæst, Kirsten Gram, har sendt dette flotte foto til museet. Fotoet viser Kronprins Frederiks royale vink direkte til Kirsten, som i tosomhed med sin mand stod det helt rigtige sted, da den kongelige familie den 13. juni 2021 ved Genforeningsfejringen passerede Den gamle Grænsekro.

ÆRESPORTEN - permanent placering og belyst

Nu kan man se Æresporten, som H.M. Dronning Margrethe II, H.K.H Kronprins Frederik og H.K.H Prins Christian kørte igennem den 13.6.2021,

Æresporten har fået permanent plads i den lille naturlund cirka 200 meter syd for Genforenings - og Grænsemuseet, hvor den også ses tydeligt fra hovedvej 170.

Belysningen tændes og slukkes sammen med Kolding Kommunes gadebelysning men slukkes dog mellem kl. 0.30-5.00.Til daglig er der rød belysning på porten.

Den 10/2 og 11/11 vil belysningen være rød/hvid.

HISTORIEN OM MALERIET I MUSEETS RECEPTION

-fortalt af Svend Aage Gjerum

Søster Ulla besøgte Genforeningsmuseet i Christiansfeld ved 100-året i 2020 sammen med sit barnebarn Thora, da hun gerne ville vise hende Genforenings– og Grænsemuseet og det store maleri af oldefar Christian Hansen Lund, der hilser på kong Chr. d. X. Maleriet fik onkel Paul malet i 1980 kort før sin død med henblik på ophængning på Bramming Hovedgård. Billedet hænger nu i museets reception og fylder hele bagvæggen.

Vores mor Inge Lund (Gjerum/Simonsen) overbragte i foråret 1981 fra onkel Pauls dødsbo på familiens vegne maleriet til Tyrstrup skole, og hun og viceskoleinspektør Kaj G. Nielsen holdt tale. (Maleriet holdt senere flyttedag to gange - først til Den gamle Grænsekro i et par år, men fra 2006/2008, da museet udvidede med en ny sal, med permanent ophængning på den nuværende plads).

Maleriet på Genforenings– og Grænsemuseet:
Christian Hansen Lund hilser på Kong Christian X
ved Tyrstrup Kirke 10.7.1920

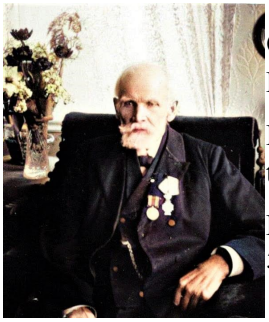

Christian Hansen Lund:

Født 5. maj 1834 på gården Ansletlund ved Anslet.

Deltog i krigen 1848-1850 som 14-årig ægkusk. Deltog også i krigen 1864 og blev dekoreret.

Foto til venstre: Fra hans 90 års fødselsdag den 5.5.1924, kun 14 dage før han døde den 19.5.1924.

SPAREBØSSEN FRA FELTHAM

- Af Erik Arnkil Jørgensen

Hvorfor fik min far sparebøssen? Jo, min far var sønderjyde. Den eneste i familien. Han var født i Vonsbæk. Derfor skulle han have sparebøssen, syntes min tante. Alice Kreth, som ejede den.

Under Første Verdenskrig fra 1914 til 1918 deltog omkring 26000 sønderjyder i krigen på tysk side. Det, vi i dag kalder Sønderjylland, hørte i perioden fra 1864 til 1920 til Tyskland. Befolkningen i nuværende Sønderjylland, i dag Nordslesvig, var derfor tyske statsborgere. Den mandlige del af befolkningen (17 til 49 år) blev indkaldt til militærtjeneste under den tyske fane – selvom de var danske af sind! Ca. 6000 dansksindede mænd omkom.

En af de indkaldte, som overlevede, hed S. Sinnbeck. Han blev taget til fange af englænderne under slaget ved Somme.

Nu var det sådan, at både russerne, franskmændene og englænderne udmærket vidste, at soldater fra mindretallene, som ikke ønskede at kæmpe for Tyskland, jo var

tvunget til det. Så efter en grundig undersøgelse af hver enkelt krigsfange, som påberåbte sig at tilhøre et mindretal, kunne de tilfangetagne soldater være heldige at få særbehandling. Det gjaldt soldater fra Elsass Lothringen, nogle polske mindretal og det danske mindretal i Slesvig.

S. Sinnbeck blev, som de øvrige fanger med andet nationalt sindelag end tysk, anbragt i en fangelejr, som lå lidt uden for London. Lejren hed Feltham. Her fik fangerne en rimelig god behandling med ret gode forhold. Bl.a. var der værksteder, hvor fangerne kunne arbejde. Her fremstillede han sparebøssen. .

En organisation ved navn ”Sønderjysk Fond” organiserede kontakt til de danske fanger i Felthamlejren. Man oprettede et begreb, som kaldtes ”Gudmødre”. Gudmødrene kunne melde sig til Sønderjysk Fond og tilbød at hjælpe fangerne ved at sende pakker og breve. Her har Alice meldt sig og har sendt opmuntringer til S. Sinnbeck, som hun blev ”Gudmor” for.

I 1919 var man i Slesvig i fuld gang med at forberede folkeafstemningenom genforeningen med Danmark. Alt blev gjort, for at genforeningen skulle lykkes. Valgloven sagde bl.a., at alle, som var født i Slesvig, havde stemmeret. Derfor var det meget vigtigt at få soldaterne hjem fra Feltham til Danmark og videre syd på til Slesvig – hurtigst muligt.

I marts 1919 anløb det første skib København med 476 sønderjyske fanger fra Felthamlejren. Københavns havneområde var fyldt med mennesker. Der udspillede sig en sand folkefest. Her kunne ”Gudmødrene” møde de fanger, som de havde hjulpet, og som de havde haft kontakt med i måske flere år. I alt blev ca. 2000 fanger sejlet til København med danske skibe.
Ved den lejlighed har Alice sikkert fået overrakt pakken med sparebøssen af S. Sinnbeck. Nogle af fangerne blev gift med deres ”Gudmor” eller dennes datter. Men det blev S.Sinnbeck ikke. Han skulle hjem og stemme for en genforening med Danmark.

På siden af sparebøssen er der med en lysere træsort indlagt et smukt A (for Alice). I bunden står der: S.Sinnbeck 131 (soldaternummer)
P.O.W. (”Danish Slesvig P.O.W. Relief Committee Cairo”) England. Feltham 1916. Sparebøssen måler 4 x 6 x 10 cm og er udført af træ.

Jeg har forsøgt at finde personer med navnet Sinnbeck i Sønderjylland.
Jeg fandt frem til en familie, som dog intet kendte til en person ved navn S.Sinnbeck fra Første Verdenskrig.

Kilde bl.a. Danskere på Vestfronten 1914 – 1918. Claus Bundgård Christensen, Gyldendal.

KRIGSFANGERS HJEMKOMST TIL DANMARK

Flere krigsfangelejre blev oprettet under Første Verdenskrig. Tre af disse fik særlige afdelinger for de dansksindede sønderjyske krigsdeltagere. Det var Aurillac i Frankrig, Feltham i England og den lille Jurjef-Polskij i Rusland.

Det viste privatfoto - oprindelig 2,48 x 3,81 cm - viser hjemkomsten til Danmark.

BREVE FRA FELTHAMLEJREN

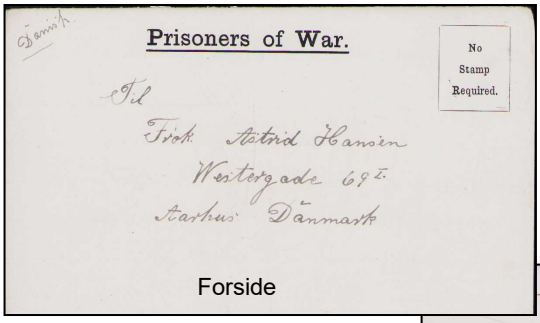

Forside

Originalstørrelse: 15,5 * 9,5 cm.
På forsiden øverste venstre hjørne står der **Dansk**.

.

Brevene fra Felthamlejren kunne åbnes/lukkes på midten, så der var plads til at skrive på hele indersiden til de kære derhjemme.

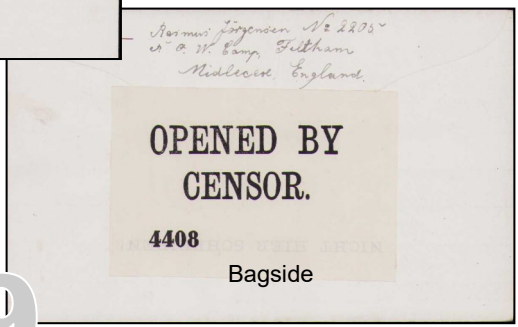

Bagside

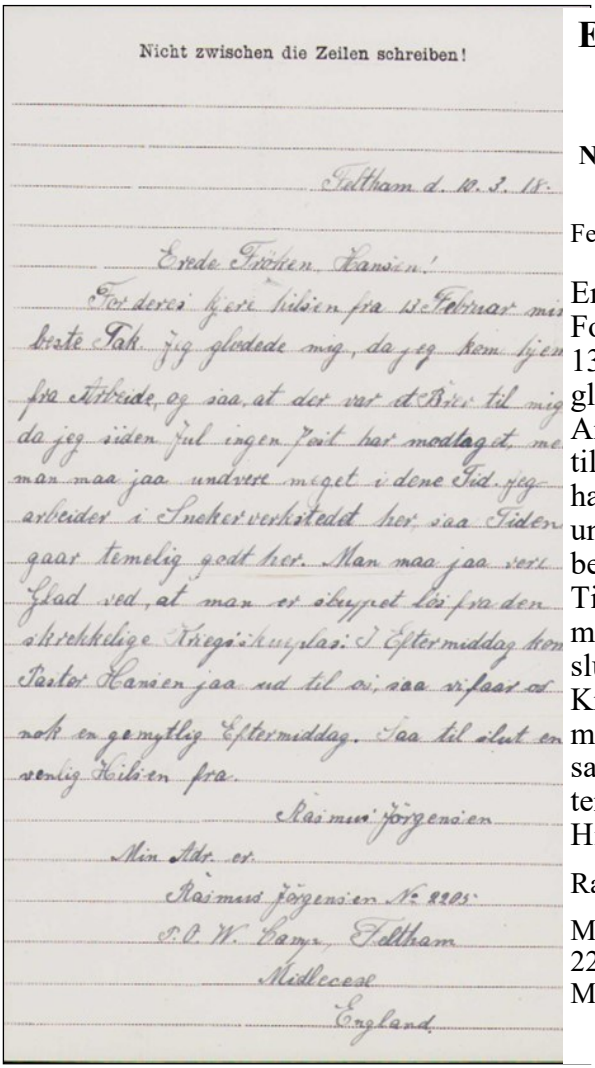

Nicht zwischen die Zeilen schreiben!

Feltham d. 10. 3. 18.

Erede Frøken Hansen!

For deres kjere hilsen fra 13 Februar min beste Tak. Jig glædede mig, da jeg kom hjem fra Arbeide, og saa, at der var et Brev til mig da jeg siden Jul ingen Post har modtaget, men man maa jaa undvere meget i dene Tid. jeg arbeider i Snekerverkstedet her, saa Tiden gaar temelig godt her. Man maa jaa vere Glad ved, at man er sluppet løs fra den skrekkelige Krigsskueplas. I Eftermiddag kom Pastor Hansen jaa ud til os, saa vi faar os nok en gemytlig Eftermiddag. Saa til slut en venlig Hilsen fra.

Rasmus Jørgensen

Min Adr. er.

Rasmus Jørgensen Nr. 2205.

P.O. W. Camp, Feltham

Middlesex

England.

ET RENSKREVET BREV FRA FELTHAM

Nicht Zwischen die Zeilen Schreiben!

Feltham d.10.3.18.

Erede Frøken Hansen!
For deres kjere hilsen fra 13.Februar min bedste Tak. Jeg glædede mig, da jeg kom hjem fra Arbejde, og saa, at der var et Brev til mig, da jeg siden Jul ingen Post har modtaget, men man maa jaa undvere meget i dene Tid. Jeg arbejder i Snekerverkstedet her, saa Tiden gaar temelig godt her. Man maa jaa vere Glad ved, at man er sluppet løs fra den skrekkelige Krigsskueplas. I Eftermiddag komer Pastor Hansen jaa ud til os, saa vi faar os nok en gemytlig Eftermiddag. Saa til slut en venlig Hilsen fra.

Rasmus Jørgensen

Min Adr. er: Rasmus Jørgensen Nr. 2205 P.O,W. Camp, Feltham Middlesex , England

GENFORENINGS- OG GRÆNSEMUSEET
Koldingvej 52, 6070 Christiansfeld - tlf. 7557-3003
e-mail: info@genforeningsmuseet.dk – www.genforeningsmuseet.dk

Nyhedsbrev - udgivet af Genforenings- og Grænsemuseums Fonden, Januar 2024
Redaktion & layout: Kaj G. Nielsen
Foto: Jørgen Kølle, Kaj G. Nielsen, Kirsten Gram, Svend Aage Gjerum m.fl.
Korrektur: Ingolf Becker, Steen Nørgaard, Henning Haugaard m.fl. fra bestyrelsen
Tryk: TOPTRYK Gråsten

FOR 10 år SIDEN - 2014

HISTORIEN OM 1864-GRÆNSEN - GENOPTRYKT

Bogen ”**KONGEÅEN – told og statsgrænse 1864-1920” blev genudgivet den 14. marts 2014 på Genforenings- og Grænsemuseet.**

Forfatter Aage Emil Hansen, forærede i 2014 alle rettighederne til sin bog **”Kongeågrænsen - told og statsgrænse fra 1864 til 1920”** til Genforenings– Grænsemuseet. På fotoet herunder skruer Aage Emil Hansen museets tak - en messingplakette med giverens navn på - op på museets sponsortavle.

Fotoet til venstre, som viser en tysk og dansk tolder stående ved en grænsesten, er forsideillustration på Aage Emil Hansens bog.

FOR 20 ÅR SIDEN - 2004

I anledning af Kronprins Frederiks og Mary Donaldson's bryllup den 14. maj 2004 blev "Kongealle'en" den 4. maj 2004 tilplantet med lindetræer fra daværende kommuner og amter i Danmark. Den nyanlagte allé var en folkegave til det kommende brudepar.
Beplantningen på begge sider af landevejen dækker ruten fra Christiansfeld, forbi museet op til den nordlige Kongesten. Initiativtager hertil var organisationen PLANT-ET-TRÆ, som ville genskabe alléen langs den rute ved Christiansfeld, som H.M. Kong Christian d. X. red ad på den hvide hest ved Genforeningen i 1920.

På plantedagen var repræsentanter fra alle danske kommuner inviteret til at plante et træ for deres egne kommuner.
Prinsesse Benedikte modtog på Kronprinsparrets vegne den fine folkegave

Billedet øverst: HKH Prinsesse Benedikte hilste på de mange prinser og prinsesser, som var mødt op til den store begivenhed.

Billedet i midten: Eli Fredskilde, Johanne Brarens datter, viste stolt det guldarmbånd frem til HKH Prinsesse Benedikte, som Eli Fredskildes mor fik til sin konfirmatíon af HM Christian X.

Billedet nederst: Politibetjent Mogens Bollesen, Haderslev får sig en snak med dagens blomsterpige Cathrine, 4 år, fra Haderslev før det spændende øjeblik, da Prinsessen ankom til Genforenings- og Grænsemuseet for at få en rundvisning.

Efter en rundvisning på museet fik Prinsessen overrakt et stort honningkagehjerte og et puslespil, som var lavet til lejligheden af en 60 år gammel avisforside fra 29.4.1944, dagen da Prinsessen blev født.